

Asia: VN/17928/2024

Hallituksen esitysluonnos perusopetuslain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Onko teillä lausuttavaa esityksen 29 pykälään koskien puhelimia ja muita mobiililaitteita?

Matkapuhelimen tai muun mobiililaitteen käyttäminen terveydenhoitoon

Esityksen 29 §:n 3 momentissa tarkoitettu lupa terveydenhoitoon liittyvään mobiililaitteen käyttöön ei voi olla täysin harkinnanvarainen. Matkapuhelin on esimerkiksi diabeteksen hoidossa välttämätön osa nykyaikaisia hoitomenetelmiä, ja päätöksen potilaalle sopivasta hoitomenetelmästä tekee aina hoitava lääkäri, ei koulun rehtori.

Koululla pitää myös olla selkeät rutiinit siitä, miten tieto oppilaan poikkeusluvasta välittyy kaikille opettajille ja heidän sijaisilleen, jotta luokassa ei synny tiedonpuutteen takia konfliktitilanteita, joissa oppilas joutuu erikseen tuomaan esille hänen sairautensa. Lisäksi tulee olla rutiinit sellaista tilannetta varten, että poikkeusluvan saanut oppilas käyttää mobiililaitettaan luvanvastaisesti ja opettaja joutuu ottamaan sen haltuunsa, jottei siinä tilanteessa vaaranneta hoidon toteutumista.

Mikäli lääkärinlausunto katsotaan tarpeelliseksi luvan myöntämiseen, on tällaisten lausuntojen yhdenvertainen saatavuus kaikilla hyvinvointialueilla varmistettava. Lausunto ei myöskään saa olla maksullinen, koska puhelimen käyttö on tällaisissa tapauksissa välttämätön edellytys perustuslaissa maksuttomaksi säädettyyn perusopetukseen osallistumiselle eikä mahdollisen lausunnon hankkimisesta saa siten syntyä oppilaille tai perheelle ylimääräisiä kustannuksia.

Toimivallan rajojen yksiselitteinen määrittely

Esitys jättää epäselväksi, millä tavalla voidaan 29 §:n 4 momentin mukaan määrätä mobiililaitteiden säilyttämisestä koulupäivän aikana. Käytännössä tällä hetkellä hyvin monessa koulussa oppilaiden

matkapuhelimet kerätään ns. kännykkäparkkiin, vaikka tämä käytäntö on laillisuusvalvonnassa katsottu perusoikeuksien näkökulmasta ongelmalliseksi. On jopa esiintynyt tilanteita, joissa oppilaalta on evätty oikeus osallistua opetukseen, kun hän on kieltäytynyt luovuttamasta puhelinta opettajalle oppitunnin alussa (esim. LSSAVI/5469/2023). Koska esityksen perustelujen kohdassa 5.1.1 todetaan, ettei tällaista kännykkäparkkimallia esitetä, aluehallintovirasto pitää tärkeänä, että 29 §:n 4 momentti muotoillaan niin yksiselitteisesti, ettei puhelinten ennakkolinen kerääminen ole tulkittavissa sallituksi. Tämä edellyttäne, että säilytystä koskevat määräykset kytketään esineen hallintaan siten, että voidaan määrätä mobiililaitteet säilytettäväksi esimerkiksi oppilaan laukussa tai muussa oppilaan hallinnassa olevassa paikassa.

Esitetystä 29 §:n 4 momentista ei käy myöskään yksiselitteisesti ilmi, voidaanko mobiililaitteiden käyttö kieltää järjestyssäännöissä myös välituntien aikana. Esityksen perustelujen kohdassa 12.3 on lausuttu oppilaan sananvapauteen viitaten, ettei mobiililaitteiden käyttöä ole muulloin kuin oppitunneilla täysin kielletty ainakaan laissa. Kysymys järjestyssääntöjen sisällöstä jää kuitenkin tältä osin auki, varsinkin kun otetaan huomioon, että opetuksen järjestäjän tulee esitetyn 29 §:n 4 momentin mukaan määrätä mobiililaitteiden ”käytöstä ja säilytyksestä työpäivän aikana muulloin kuin oppitunneilla”. Tämä on pitkään ollut kiistakysymys, johon tarvitaan yksiselitteinen vastaus.

Onko teillä lausuttavaa esityksen 36 d pykälään koskien puhelimia ja muita mobiililaitteita?

Ei lausuttavaa.

Onko teillä muita huomioita puhelimia ja muita mobiililaitteita koskeviin ehdotuksiin?

Aluehallintovirastot katsovat, että ehdotettu sääntely ei mobiililaitteiden käytön osalta varsinaisesti tuo mitään uutta toimivaltaa opettajille, vaikka sellainen käsitys on julkisessa keskustelussa saattanut syntyä. Ero nykysääntelyyn on lähinnä se, että kouluissa olisi jatkossa velvollisuus puuttua mobiililaitteiden asiattomaan käyttöön oppitunneilla ja velvollisuus ottaa järjestyssäännöissä kantaa niiden säilytykseen. Aluehallintovirastot saavat paljon yhteydenottoja tällaisista asioista, ja niiden perusteella on todettavissa, että lakia tulkitaan tällä hetkellä melko kirjavasti. Sen vuoksi aluehallintovirastot peräänkuuluttavat selkeyttä lainsäädäntöön, jotta kuviteltu toimivalta ja todellinen toimivalta eivät ole ristiriidassa.

Onko teillä lausuttavaa esityksen 41 a-d ja 42 d pykäliin koskien aluehallintovirastojen laillisuusvalvontaa?

Valvontaviranomaisen määrittely ja valvontaviranomaisen tehtävät

Esityksen 41 b–d §:ssä käytetään käsitettä ”valvontaviranomainen”, jota ei kuitenkaan määritellä missään. Vaikka saattaa olla ymmärrettävissä, että tällä viitataan aluehallintovirastoon, valvontaviranomaisen käsite tulisi aluehallintovirastojen mukaan määritellä selkeästi laissa. Myöskään valvontaviranomaisen tehtäviä ei ole määritelty esitetyissä säännöksissä.

Valvontaviranomaisen tehtäviin kuuluu yleensä myös ohjaus. Aluehallintovirastot ovat tähänkin asti jatkuvasti antaneet paljon informaatio-ohjausta toiminnan lainmukaisesta järjestämisestä, mutta se

ei ole tällä hetkellä lakisääteinen tehtävä. Siitä huolimatta informaatio-ohjaus eri muodoissaan on koettu aluehallintovirastojen toiminnassa välttämättömäksi, koska yksittäisissä kantelu- ja oikaisuvaatimusasioissa annettujen päätösten vaikuttavuus kokonaisuuden kannalta ei ole kovin suuri verrattuna laajemmalle joukolle suunnattuun ohjaukseen. Ohjauksen vahvistaminen mainitaan tavoitteena myös esityksen perustelujen kohdassa 3.2.

Sekä varhaiskasvatuksen että sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännössä ohjaustehtävä on nimenomaisesti kirjattu lakiin valvontaviranomaisen tehtäväksi. Vaikka aluehallintovirastojen käsityksen mukaan valvontatoimivalta sisältää ohjauksen jo ilman nimenomaista mainintaa laissa ja suhteellisuusperiaate edellyttää, että valvontaa toteutetaan ensisijaisesti ohjaamalla, aluehallintovirastot katsovat, että ohjaustehtävä tulee kirjata nimenomaisesti 41 a §:ään. Tuloksellisuuden kannalta välttämättömät osatehtävät tulee kirjata riittävän tarkasti lakiin, jotta siihen voidaan varata riittävästi resursseja. Varhaiskasvatuslain 53 §:n 1 momentin kaltainen säännös ohjauksen ensisijaisuudesta voi myös olla informatiivisessa mielessä hyvä, koska se ohjaa valvontaviranomaisen toimintaa suhteellisuusperiaatteen mukaiseen suuntaan.

Ohjausta voi olla monella tasolla ja monessa muodossa. Mikäli opetus- ja kulttuuriministeriön, Opetushallituksen ja aluehallintovirastojen roolit ovat ohjauksen osalta epäselviä, ne olisi viimeistään nyt syytä selkeyttää. Jos koetaan tarpeelliseksi mainita laissa kaikki perusopetuksen ohjauksen parissa toimivat viranomaiset, voidaan asia ilmaista esimerkiksi erottamalla yleinen ohjaus laillisuusvalvontatehtävään liittyvästä ohjauksesta.

Kantelun tutkiminen on eräänlaista valvontaa, minkä vuoksi oikeudesta tutkia lainmukaisuutta kantelun perusteella ei ole tarpeen säätää erikseen, mikäli aluehallintovirasto on määritelty valvontaviranomaiseksi. Sen sijaan viittaus kantelun käsittelyä koskevaan hallintolain 8 a lukuun voisi olla paikallaan.

Edellä mainitut näkökohdat huomioon ottaen aluehallintovirastot ehdottavat uudeksi 41 a §:ksi esimerkiksi seuraavanlaista tekstiä, joka suurelta osin perustuu varhaiskasvatuslain säännöksiin:

"Tähän lakiin perustuvan toiminnan yleinen ohjaus, suunnittelu ja kehittäminen kuuluvat opetus- ja kulttuuriministeriölle sekä Opetushallitukselle.

Aluehallintovirasto toimii toimialueellaan valvontaviranomaisena, joka valvoo tähän lakiin perustuvan toiminnan järjestämisen ja tuottamisen lainmukaisuutta ja antaa siihen liittyvää ohjausta.

Valvontaviranomaisen on toteutettava valvontaa ensisijaisesti antamalla opetuksen järjestäjälle tarpeellista ohjausta ja neuvontaa sekä seuraamalla toiminnan kehitystä yhteistyössä opetuksen järjestäjän kanssa.

Kanteluun sovelletaan, mitä hallintolain 8 a luvussa säädetään hallintokantelusta."

Yllä olevasta pykälätekstistä 2 momentti on välttämätön, 1 momentti on tarpeellinen, jos eri viranomaisten roolit on tarpeen selkeyttää, ja 3–4 momentit ovat pitkälti luonteeltaan informatiivisia.

Esitetyn 41 a §:n 1 momentin mukaan aluehallintovirasto voi kantelun perusteella tutkia, "onko tässä laissa tarkoitettua opetusta järjestettäessä toimittu sen mukaan, mitä tässä laissa tai tämän lain nojalla on säädetty". Käytännössä esi- ja perusopetuksen järjestämisessä sovelletaan useampaa lakia, esimerkiksi hallintolakia, viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia, oppivelvollisuuslakia, oppilas- ja opiskelijahuoltolakia ja etenkin perustuslakia. Jos jokin osa esitetystä 41 a §:stä päädytään säilyttämään, toimivalta ei voi siksi rajoittua perusopetuslain ja sitä alemman asteisten säädösten ja määräysten noudattamisen valvontaan.

Tarkastusoikeus

Esityksestä puuttuu tarkastusoikeutta koskeva säännös. Tarkastusoikeus on välttämätön osa vaikuttavaa valvontaa, koska kaikkia tosiasioita ei aina voida selvittää pelkästään kirjallisessa menettelyssä. Käytännössä valvontaprosessi on pääosin kirjallinen ja tarkastusoikeuden käyttäminen olisi melko harvinaista, ottaen huomioon tarkastuskäynnin vaatimat resurssit sekä edellä ehdotettu ohjauksen ja neuvonnan ensisijaisuus. Paluu entisaikojen koulutarkastajien toimintaan ei ole realistista eikä edes toivottavaa, vaan kyseessä olisi valvontaviranomaisen työkalu niitä tilanteita varten, joissa se on asian selvittämiseksi tarpeellista.

Yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan 41 c §:n osalta perustuslakivaliokunnan katsoneen, että valvontatyyppisten tarkastusten sääntelyssä on syytä viitata hallintolain 39 §:ään eikä säätää erityislainsäädäntöön omia pykäläiä. Esitetystä pykälästä puuttuu myös tällainen viittaus. Hallintolain 39 § koskee sitä paitsi vain tarkastuksissa noudatettavaa menettelyä, eikä se itsessään ole toimivaltasäännös. Hallintolain esitöissä todetaankin, että toimivalta pitää perustaa erityislainsäädäntöön (ks. HE 72/2002 vp, s. 93). Esitykseen tulee siten lisätä varhaiskasvatuslain 55 §:n 1 momenttia vastaava toimivaltasäännös.

Samalla on varmistettava, että toimivaltuudet tarkastuksen yhteydessä ovat yhtä kattavia kuin varhaiskasvatuksessa. Varhaiskasvatuslain 56 § sisältää joitakin toimivaltuuksia, joita ei ole

hallintolain 39 §:ssä tai esitetyssä perusopetuslain 41 b §:ssä. Jos tarkastuskäynnin yhteydessä tarkastuksen kohde esimerkiksi estää pääsyn tiettyyn tilaan taikka kyseenalaistaa valokuvien ottamisen tai ulkopuolisen asiantuntijan mukanaolon, nämä toimivaltuudet tulee voida johtaa suoraan laista samalla tavalla kuin varhaiskasvatuksessa. Tarkastuskäyntejä on usein tarkoituksenmukaista toteuttaa monialaisena yhteistyönä esimerkiksi silloin, kun asiaan liittyy työsuojelullisia näkökulmia tai kun valvonta kohdistuu opiskeluhuoltoon tai yksityisissä lastensuojeluyksiköissä järjestettävään opetukseen.

Hallinnollisen ohjauksen kohdistaminen

Esitetyssä 41 c §:ssä todetaan, että valvontaviranomainen voi antaa opetuksen järjestäjälle huomautuksen tai kiinnittää opetuksen järjestäjän huomiota opetuksen asianmukaiseen järjestämiseen ja hyvän hallintotavan noudattamiseen, jos opetuksen järjestäjä on opetusta järjestäessään menetellyt virheellisesti tai jättänyt velvollisuutensa täyttämättä.

Käytännössä aluehallintovirastot ovat joissakin tapauksissa antaneet hallinnollista ohjausta myös yksittäiselle rehtorille tai opettajalle. Ohjaus on kohdistettu tiettyyn henkilöön silloin, kun kyse on ollut nimenomaan yksittäisen henkilön toimien eikä laajemmin organisaation toiminnan lainvastaisuudesta. Hallintolain 53 a §:n mukaan jokainen voi tehdä hallintokantelun toimintaa valvovalle viranomaiselle viranomaisen, siihen palvelussuhteessa olevan tai muun julkista hallintotehtävää hoitavan lainvastaisesta menettelystä tai velvollisuuden täyttämättä jättämisestä, ja valvova viranomainen voi 53 c §:n mukaan antaa valvottavalle hallinnollista ohjausta. Esityksen 41 c §:ssä tulisi aluehallintovirastojen näkemyksen mukaan näkyä, että hallinnollista ohjausta voidaan kohdistaa myös opetuksen järjestäjää alemmalle tasolle.

Määräykset ja sanktiot

Esityksen 41 d §:n 2 momentissa ehdotetaan, että uhkasakon asettamisessa noudatetaan kunnan peruspalvelujen valtiosuudesta annetun lain 56 §:ssä ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 64 §:ssä säädettyä menettelyä. Aluehallintovirastot pitävät esitettyä 41 d §:n 2 momenttia hyvin ongelmallisena. Ensinnäkin toimivallasta ja keinoista tulee aina säätää samassa laissa. Pykälässä mainitut, olemassa olevat säännökset ovat 15 vuoden aikana jääneet vaille käyttöä, koska aluehallintoviraston toimivalta antaa sitovia määräyksiä, joita tehostettaisiin uhkasakolla, on katsottu vähintään epäselväksi. Esitetty 41 d §:n 1 momentti määräyksen antamisesta on tästä näkökulmasta hyvä ja selkeä. Uhkasakon asettamisesta tulisi kuitenkin säätää samassa pykälässä tai ainakin samassa laissa.

Kunnan peruspalvelujen valtiosuudesta annetun lain 56 §:ssä edellytetään, että aluehallintovirasto kuulee ministeriötä ennen kuin se voi asettaa uhkasakon. Tämä supistaisi aluehallintoviraston toimivaltaa tavalla, jolle ei ole vastinetta varhaiskasvatuksessa eikä sosiaali- ja

terveydenhuollossa. Selkeä roolien jako ja riippumaton valvonta edellyttää, että valvontaviranomaisella on itsenäinen toimivalta asettaa uhkasakko silloin, kun se katsotaan tarpeelliseksi. Erillistä toisen viranomaisen suorittamaa ennakoarviointia ei tarvita, vaan uhkasakkopäätöksen oikeellisuus tulee hallintotuomioistuimen arvioitavaksi, jos päätöksen kohde hakee siihen muutosta.

Toisin kuin esitetystä 41 d §:n 3 momentissa on kirjattuna, uhkasakkolakia tulee soveltaa koko uhkasakkomenettelyyn – ei pelkästään muutoksenhakuun. Pykälän 2 momentti on myös tästä näkökulmasta ongelmallinen, koska se viittaa johonkin uhkasakkolain ulkopuoliseen uhkasakkomenettelyyn, johon ei välttämättä sovellettaisi kaikkia uhkasakkolain menettelysäännöksiä, vaikka osa niistä on tarkoitettu suojaamaan määräyksen kohteen oikeusturvaa. Koska muutoksenhausta säädetään uhkasakkolaissa ja uhkasakkolakia sovelletaan koko menettelyyn, pykälän 3 momentti on tarpeeton ja harhaanjohtava ja se voidaan poistaa kokonaan.

Toimivaltasäännökseksi riittäisi ”Valvontaviranomainen voi velvoittaa opetuksen järjestäjän noudattamaan 1 momentissa tarkoitettua määräystä sakon uhalla” ilman virkkeen loppuosaa, samalla tavalla kuin asia on muotoiltu varhaiskasvatuslaissa.

Onko teillä muita huomioita aluehallintovirastojen laillisuusvalvontaa koskeviin ehdotuksiin?

Yleistä

Aluehallintovirastot pitävät ehdotettua valvontatoimivaltaa hyvin tervetulleena, koska vuosien aikana on monesti ollut tilanteita, joissa selvään epäkohtaan ei ole voitu puuttua, koska asiasta ei ole tehty kantelua. Esimerkiksi covid-pandemian aikana oli tilanteita, joissa koulu suljettiin ilmeisen lainvastaisesti mutta kukaan ei tehnyt asiasta kantelua. Myös yksittäistä oppilasta koskevissa asioissa saattaa syntyä tilanteita, joissa määräystoimivallan ja siihen liittyvien sanktioiden puuttuminen on johtanut asiakkaan oikeusturvan menetykseen, esimerkiksi kun kunnan viranhaltija on kieltäytynyt tekemästä muutoksenhakukelpoista päätöstä koulukuljetuksesta tai kieltäytynyt resurssisivistä toimeenpanemasta omaa lainvoimaista päätöstään erityisestä tuesta avustajapalveluineen.

Esityksessä on kuitenkin eräitä perustavanlaatuisia puutteita, jotka on muutettava, jotta valvonnassa ei kohdata eri tilanteissa yllättävää toimivaltavajetta ja jotta lakiteksti vastaa esityksen perusteluissa esitettyjä hyviä tavoitteita. Aluehallintovirastojen toiveena on, että sääntelyssä haettaisiin mallia varhaiskasvatuksesta, jossa valvontaa on ollut kauan ja jossa se on toiminut hyvin.

Valvontatoimivallan ulottuvuus

Aluehallintovirastot katsovat, että valvontatoimivallan tuominen esi- ja perusopetukseen on hyvä alku, mutta se tulee ulottaa myös muihin toimintamuotoihin, etenkin toisen asteen koulutukseen. Vaikka pienet lapset ovat erityisen haavoittuvassa asemassa, myös toisen asteen koulutuksen ja muiden koulutusmuotojen opiskelijat ovat suojelun tarpeessa. Esityksen perustelujen kohdan 2.5.2 viimeisessä kappaleessa esille tuodut näkökulmat pätevät myös esimerkiksi toisen asteen koulutuksen opiskelijoihin, koska kaikkien peruspalvelujen kohdalla palvelujen käyttäjä on järjestäjä heikommassa asemassa eikä aikuinenkaan opiskelija välttämättä tunne omia oikeuksiaan. Toimivallan laajentamista puoltaa myös se, että oppivelvollisuus ulottuu tänä päivänä perusopetuksen ulkopuolelle. Toimivaltaa ei pitäisi siksi rajata koskemaan ainoastaan esi- ja perusopetusta.

Lisäksi aluehallintovirastot toteavat, että esitetty 41 a §:ssä käytetty sanamuoto ”tässä laissa tarkoitettu opetus” sulkee pois ainakin aamu- ja iltapäivätoiminnan sekä kotiopetuksen valvonnan. Aamu- ja iltapäivätoiminnassa on yhteydenottojen perusteella melko paljon puutteita, mutta tällä hetkellä aluehallintovirasto ei voi edes kantelun perusteella tutkia toiminnan lainmukaisuutta silloin, kun palveluntuottajana on joku muu kuin kunta, vaan mahdollinen tutkinta on epäsuora ja lähtee kunnan valvontavastuusta suhteessa sen hankkimaan palveluun. Tämän vuoksi valvonnan kohteena tulee olla ”tähän lakiin perustuva toiminta” eikä ”tässä laissa tarkoitettu opetus”.

Aluehallintovirastot katsovat siksi, että valvontatoimivallasta tulee mahdollisimman pian säätää myös lukiolaissa, ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa, tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annetussa laissa, vapaasta sivistystyöstä annetussa laissa ja taiteen perusopetuksesta annetussa laissa.

Muistutusmenettely

Aluehallintovirastot eivät täysin yhdy esityksen perustelujen kohdassa 5.1.2 esitettyyn näkemykseen, jonka mukaan muistutusmenettely ei olisi kovin vaikuttava eikä sitä sen vuoksi ole syytä ottaa mukaan osaksi perusopetuksen valvontajärjestelmää.

Varhaiskasvatuksessa kanteluja siirretään muistutusmenettelyyn vaihtelevassa määrin, mutta lähinnä silloin, kun asia koskee varhaiskasvatuksen laatua tai sisältöä taikka huoltajan kohtelua tai vastaavia vuorovaikutustilanteita. Varsinkin niissä asioissa, jotka luonteeltaan liittyvät enemmän tarkoituksenmukaisuuteen tai kommunikaatioon kuin juridiikkaan, varhaiskasvatuksen järjestäjällä on välittömämmät mahdollisuudet selvittää ja ottaa kantaa tapahtuneeseen kuin aluehallintovirastolla. On ollut harvinaista, että asiakas on tehnyt uuden kantelun sen jälkeen, kun asia on siirretty muistutusmenettelyyn – yleisempää on ollut, että asiakas on ensin tehnyt muistutuksen suoraan ja tyytymättömänä muistutukseen annettuun vastaukseen vielä sen jälkeen tehnyt kantelun. Useimmiten kunnan antama vastaus on ollut hyvä, eikä aluehallintovirastolla ole silloin ollut syytä ottaa asiaa täysimittaiseen käsittelyyn.

Edellä mainittujen käytännön kokemusten perusteella muistutusmenettelyä ei voida katsoa lisäävän kuntien tehtäviä merkittävästi, koska kunnat joutuvat myös kantelumenettelyssä antamaan lausuntoja ja selvityksiä aluehallintovirastolle – ero on useimmissa tapauksissa vain siinä, mille taholle selvitys ensisijaisesti osoitetaan.

Toisaalta sosiaali- ja terveydenhuollon puolella on ollut havaittavissa jonkinasteista muistutusmenettelyyn siirtojen liikakäyttöä. Asiaan liittyy se, että ko. toimialoilla aluehallintovirastoille on asetettu määrällinen tulostavoite, jonka mukaan tietty osuus kanteluista tulee siirtää muistutusmenettelyyn. Tällainen käytäntö on omiaan heikentämään asiakkaiden oikeusturvaa eikä se ole toivottavaa, vaan muistutusmenettelyyn tulisi siirtää vain siihen soveltuvat asiat.

Toimiva muistutusmenettely edellyttää lisäksi jatkuvaa toiminnan järjestäjille annettavaa ohjausta, jossa painotetaan kohtuullista vastausaikaa ja asian perusteellista selvittämistä. Kun kanteluasia siirretään muistutusmenettelyssä käsiteltäväksi, siirron vastaanottaja on varhaiskasvatuslain 54 §:n 4 momentin mukaan velvollinen antamaan siirrettyyn asiaan annettu vastaus aluehallintovirastolle tiedoksi. Näin voidaan myös tarvittaessa korjata mahdollisia toiminnan järjestäjän muistutusvastauksessaan antamia virheellisiä tietoja.

Käsittelyaika on muistutusmenettelyssä selvästi lyhyempi kuin kantelumenettelyssä, mikä on lapsen ja huoltajan edun mukaista. Lisäksi huoltaja voisi muistutuksen kautta saada opetuksen järjestäjältä vastauksia sellaisiin vähän epämääräisempiin kysymyksiin, joita ei välttämättä otettaisi kanteluna käsiteltäväksi aluehallintovirastossa. Muistutusmenettely korostaisi myös opetuksen järjestäjän omavalvonnan merkitystä.

Sikäli kuin siirrettävät asiat soveltuvat käsiteltäviksi muistutusmenettelyssä ja opetuksen järjestäjiä on riittävästi ohjeistettu, eikä menettelyyn liity määrällisiä tavoitteita, muistutusmenettely voisi olla myös opetuksen puolella varteenotettava menettely. Aluehallintovirastot jättävät asian näiden huomioiden kera lainsäätäjälle pohdittavaksi.

Henkilöstövaikutukset

Aluehallintovirastot toteavat, että valvontatehtävä on laaja ja edellyttää sekä riittävästi tekijöitä että riittävää osaamista. Opetustoimen täydennyskoulutustehtävän lakkaaminen mahdollistaa henkilöstöresurssin kohdentamista valvontatehtävään, mutta siirtyminen uuteen tehtävään edellyttää kouluttautumista, mikä vie siirtymävaiheessa merkittävästi aikaa.

Aluehallintovirastot katsovat, että asiassa on kuitenkin syytä mennä toimivalta, ei resurssit edellä. Toimivallasta ja tehtävästä tulee säätää sen mukaan, mitä tulokselliseen ja oppilaiden oikeuksien toteutumisen kannalta vaikuttavaan valvontatehtävään kuuluu ja mitä koulutusjärjestelmässä tarvitaan. Resurssien riittävyttä suhteessa toiminnan vaikuttavuuteen tulee seurata valvontatehtävän toteuttamisen käynnistyttyä. Muistutusmenettelyn käyttöönotto voisi osaltaan jonkin verran säästää resursseja kantelujen käsittelystä.

Onko teillä lausuttavaa esityksen 2 pykälään koskien liikunnallisen elämäntavan lisäämistä esi- ja perusopetuksen tavoitteisiin?

Liikunnan edistämisestä annetun valtioneuvoston asetuksen (550/2015) 4 §:n mukaan aluehallintovirastojen tehtävinä ovat muun muassa eri väestöryhmien terveyttä ja hyvinvointia edistävän liikunnan edistäminen ja tukeminen, kuntien ja liikunnan sidosryhmien informointi ja koulutuksen järjestäminen liikuntapoliittisista tavoitteista, toimenpiteistä ja resursseista sekä liikuntapaikkarakentamiseen tarkoitetuista valtionavustuksista päättäminen.

Aluehallintovirastojen edellä mainitut tehtävät sekä liikuntapalveluiden kehittämiseen tarkoitetuista valtionavustuksista päättäminen pitävät sisällään liikunnallisen elämäntavan edistämisen myös esi- ja perusopetusikäisten osalta. Tätä liikuntapoliittista tavoitetta toteutetaan konkreettisesti muun muassa Liikkuva koulu -toimintaan, Move! -perusteiseen liikuntaneuvontaan ja koulujen liikuntaolosuhteiden kehittämiseen jaettavien valtionavustuksien myötä. Lakimuutosesitys liikunnallisen elämäntavan lisäämiseksi opetuksen tavoitteisiin perusopetuslain 2 §:ään koetaan aluehallintovirastoissa erittäin hyväksi ja tarpeelliseksi.

Onko teillä muita huomioita liikunnallista elämäntapaa koskevaan ehdotukseen?

Ei ole.

Onko teillä lausuttavaa perusopetuslain säädöshuoltoa koskeviin ehdotuksiin?

Ei lausuttavaa.

Voit jättää kommentit lausuntoon myös liitteenä

[Aluehallintovirastojen lausunto perusopetuslain muutosta koskevasta lakiesityksestä_211124.pdf](#)

Sundell Thomas
Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirast - Aluehallintovirastojen yhteinen lausunto